

מסורת הש"ס

(א) ונעלם פו: וס"ג
(ב) גיטין כ: א (קדושין סו:
גיטין כ: ב: ק"ד) (ד) ואביעיל
היא גזירות: (א)
(ה) גזירות: (א) גזירות: (א)
(ו) גזירות: (א) גזירות: (א)
(ז) גזירות: (א) גזירות: (א)
(ח) גזירות: (א) גזירות: (א)
(ט) גזירות: (א) גזירות: (א)
(י) גזירות: (א) גזירות: (א)

גליון הש"ס

גמרא דאורייתא בי תרי
ואמר: אנו הוינן: עי
משום מהר"ל ח"ג: עי
מ"ה: ה"ה: ד"ה: פתח
וכי' לא חשיב עוקר וכו'.
וכי' חס' במו"ר ד' מנ
ע"כ ד"ה והא' מ"מ וכו'.
ובע"ז ד' י' ע"ה מ"ה:
אמר אבי. ועי' גמרא ד' ד'
מ"ה: חס' מוס' ד"ה: ומוס'.
ובע"כ ד' קמ' ע"כ ע"י
ד"ה לעדות אשה. ועי'
ב"מ ד' ק' ע"ה מוס' ד"ה:
שוכר:

מוסף רש"י

ואין דבר שבערה
פחות משנים. אין דבר
ערוה רח"ל להמיר בפחות
משנים. דל"ף דבר דבר
ממנו. כמי' הכא כי מלא
בה ערוה דבר. וכמי' הכא
על פי שנים עדים יקום דבר
ממנו. כמ"ה: (א) גמרא ד' ב'
יש מעילה בקונמות.
היא חל' למתן קונם ככ' זה
ואכלו. הו' כהקדש מעלה
דבר כי מעילה ומעל (דברים
(ה'). אין מעילה
בקונמות. דלא קרינן ביה
מקדש כי שמי מולין הוא
אלא כל חס' (שבועות כב').
משום עיגובא אקילו
בה רבנן. וכל מקדש
דאשתא דרנן מקדש
ואקונו' רנן לקונו'
ממנו (שבת קמ"ה). וכי
יוסף את אחיו. כשפירש
ממן ככ' ב' חמיו זקן
(כחובות כ: וכו' שם).
שיצא. מאללם בלא חתימת
זקן כי' (ב"ב שם).

תום' חד מקבאי'

במבול ומי' כיון שנפסלה
מחורבנה כדורש' א'
לבעל וא' לבעל וא'
לחורבנה כ"ש (לחורבנה)
(לחורבנה) (לחורבנה) ומה
גרשה שחורבנה בחורבנה
אסורה לכהן זו שאסורה
בחורבנה אינו דין שאסורה
לכהן והאי ק"ו איחא בפי'
אלמנה גבי נבעלה לפסול
לה ואע"ג דפסולה לכהונה
(לא) [מ"מ] מרגלא שהרי
פסולה ונעמדת היא משעת
ונתת. מי' צד ממורות
ליכא לא מבטל ולא מבטל
לאחר גט ולא לפסול לא
בדעה אם בעלה ישראל
ולכא ספיקא ביה. והא
דפרכי' בשמעתיה דהא א'
ביבמה הוא מדקתני סיפא
ראשון ממור ואחרון
אינו ממוש ש"מ [דרוקא]
קתני לאו מאחרון קא פריך
אלא מראשון קפריך דכי
הכי דראשון ממור דקתני
סיפא מדאורייתא קאמר
ה"ה הולד ראשון ואחרון
ממור דקתני רישא גבי
יבמה מדאורייתא קאמר
ואע"ג הולד ממור מה

מאי טעמא מחייבי דה רבנן. כי אשתיק: אי נימא כו'. אללא הא
דמינמוהו רבנן לעד אחד בלשה סברה הוא: ואמר כרי לי דשומן
הוא דמהימן. והא דלא פשיטא לן דסמכין עליה כל זמן שלא נחשד
דאי לאו הכי אין לך אדם אוכל משל חבירו ואין לך אדם סומך על
בני צימו: (א) איתחוק איסורא.
בההיא חתיכה: הא לא דמיא. קושא
היא: מידי דהוה אטבל והקדש
וקונמות. דלע"ג דליתחוק איסורא
סמכין עליה: אי קדושם הגוף. קדשי
מזבח: אי קסבר יש מעילה בקונמות.
דקשי דק הנייה הן משאמר קונם
דבר זה עלי: ואי קסבר אין מעילה.
דקונם לזון נדר הוא: שפחמ"ס
עליה בסופה. שאם בא בעלה אמה
נותן עליה כל הדברים האלו
שנשמתנו: הקלם עליה בסופה.
להמירה לישא מפני שהיא חוששת
שמה תמקלקל ולא מינסבא עד
דבדקה שפיר: לא תלא. קס"ד לא
תלא משני: אן הוינן כהנים כו'.
הלכך לגבי עד אחד מהימני אכל
לגבי תרי הוילין וינסת לא תלא:
כרי

האשה רבה פרק עשירי יבמות

פח.

ומה אם ירצה לומר מויד הייתי. אר"י דאין להקשות והא מינו
במקום עדים הוא דה"פ ומה אם ירצה לומר בפירוש מויד
הייתי השתא נמי דקאמר לא אכלתי הכי הוא דבעי למימר לא אכלתי
שוגג אלא מויד והכי מוכח בכריתות (דף יב. ושם) וא"ת והכי מוכח

הש"ס מדפסרי רבנן שהדבר תלוי
בדולחמו להמחיש קרבן מללא
מחייבי ליה תרי קרבן אע"ג דמכחש
לכו הא לא מכחשי ליה במאי דקאמר
מויד היה ואי אפשר לחייבו על פיהם
בשום ענין ולעולם איכא למימר
לנעיל מחייבי ליה משום דעד אחד
מיימן בלא הודאחו דכיון שאין אומר
דמויד היה יש לנו לומר דמסתמא
שוגג היה דלא מחזיקין ליה ברשיעא
ואר"י דשפיר מוכח דסבר הש"ס דאי
הוה לן למימר מסתמא שוגג היה
לא הוה כל כמיניה למיפטר נפשיה
מקרבן ולומר מויד הייתי ולאפוקי
נפשיה מסתמא (ומשמע ליה דאפילו
לאמרו לו שנים אכלת חלב שבועה
פטרי רבנן משום דלא שכיח שיוכלו
העדים לידע צירור הדבר אם שוגג
היה או מויד וע"כ הא דמחייבי רבנן
כי שמיך משום דשמיקה כהדולה
דמיא דאי אפשר לחייבו קרבן ע"י
שום עדות ומספקא ליה לר"י אם
אמר לא אכלתי חלב לא שוגג ולא
מויד אם נאמן לא לזו ואין נאמן
להכחיש העדים או שמא נאמן דהא
לא מכחשי ליה עדים כמה שאומר לא
אכלתי שוגג וזמה שאומר לא אכלתי
מויד אע"ג דמכחשי ליה לא איכפת
לן כי זה אינו שייך לחיוב קרבן ויפה
עושה דלא מפרש טעמיה וזכריתות
(ב"ב טז) דקאמר דאיכא זין טעמא
דמתוך דבדוריה לטעמא דלדס' נאמן
על עצמו יותר ממאה איש אמרו לו
נטמאת והוא אומר לא נטמאתי דלא
מתוך דיבוריה ולא קאמר דנפקא
מינה בזמא לא אכלתי לא שוגג ולא
מויד דאפילו אם תימני לומר דלא
מהימן ניהא למינקט נטמאת והוא
אומר לא נטמאתי דומיא דאכלת

ולא אכלתי בלא שום תוספת דצור ועוד דנקט הכי משום דמיימי צהר הכי עלה צרייתות דלענין טומאה: דשתיקה כהודאה
דמיא. פי' כיון דשתיק נראה לו אמת וידוע קצת שיש רגלים לדבר אכל ליה למימר הודאה ממנ' שידע ודאי שכן הוא כיון שהוא שותק
לס' כן צפרכ' האומר (קדושין סו. ושם) דאמר אי מהימן לך דלאו גולגל הוא זיל אפקא אפילו גולן נמי מחלש שהוא שותק כמו שפירש"ת
הס' מכה ההיא דגיטין (דף נד. ושם) דטעמא דאמר ליה עד אחד אכלת חלב ושורך נרבע וגטמול טהורמין והלה שותק נאמן משום דשתיקה
כהולאה דמיא דמסיק הכא ועוד אם היא הולאה ממנ' לא הוה שייך למימר הס' נאמן העד וההוא סמיא נמי (קדושין טז) הכי מני' לידע
ודאי שזינה אלא דלא לכו הולאה ממנ' היא: ברי' נ"י דשומן דמהימן. י"מ דגמריה מנדה דלמך דהמדייר (כחובות עב. ושם) וסברה דלא לעלמה
ואם תאמר אם לא פאילו איתחוק איסורא ליה ואמר ר"י נדה נדי שעבדיו רחמיה מכי"מ לא איתחוק איסורא שפירש"ת לעולם:
מידי דהוה אטבל והקדש. וא"ת והכי ילפינן אשה מטבל והקדש דאין דבר שבערוה פחות משנים ואר"י דאי הוה שייך למילף מטבל והקדש
הוה אמנא דהאי דאין דבר שבערוה פחות משנים הני מילי לאוסרה על בעלה דאין אחד נאמן לאסור דלענין איסור כמי' כי מלא
בה ערוה דבר אכל להמירה חד נמי נאמן: אי קדושת דמים משום דבידו לפדותו. ואפי' דחצריה ולא דמיא לנטע רבעי דאין יכול
לפדות אלא בעליו דחשיב ברשות בעלים אע"פ שהוא ממון גבוה כיון שהם אוכלים אותו צירושלים אכל הקדש לא חשיב ברשות בעלים יותר
משאר כל אדם: אי קסבר יש מעילה בקונמות. הקשה רבינו יצחק בן רבינו מאיר דבשבעות פרק א' (דף נד. ושם) משמע דאפילו
למאן דאמר יש מעילה בקונמות אין להם פדיון תמנא חס' ככר זו הקדש ואכלה אין הוא צריך למכור לפרקי' כי לה פדיון ככר זו עלי
הקדש הוא מעל ודברו לא לה פדיון לפרקי' אין לה פדיון ומכמים אומרים לא מעל משמע דחשיב דאורייתא הקדש גמור יש לה פדיון דלא סיפא
דקאמר עלי דהוי קונם אע"פ שמעל אין לה פדיון ומיך רבינו חס' דקונמות דאסר לכו אכולי עלמא יש לה פדיון לרבי מאיר דהתם כיון
דמיא להקדש תדע מדנקט ככר זו עלי ואם תאמר וליפלוג בקונם גופיה ונראה דריש' גופה איירי בקונם והא דקתני ככר זו הקדש כהקדש
קאמר דרבי מאיר לא שני ליה זין קרבן לקרבן בסוף פרק קמא דנדרים (דף יג. ושם) ה"ה זין הקדש להקדש כיון דדעמיה אקונם אי נמי
כיון שפירש בההיא כהקדש ואיירי דלא איירי לפרושי כסיפא דהא קאמר עלי לא פירש ליה נמי ברש'א והשתא פליגי חכמים זין ארישא זין
מתוך חומר שהחמרת עליה בסופה כו'. נראה לר"י דלית לן למימר אן הס' דליקא דמינסבא ונאמן עד אחד בך מן המורה אלא מתקנת
חכמים הוה דלאמן ואין זה עקירת דבר מן המורה דבר מן המורה הגדול להאמין כמו שאפשר לקמן בפסוקי (דף טז:) שבער שיש
קצת טעם וקס"ד לא חשיב עוקר דבר מן המורה: **אתא** גברא וקא' ב'. ואם תאמר כיון דאיכא תרי דאמרי מת אפי' איכא מאה
דאמרי שוהו מה בך הא תרי כמאה דמו ויש לומר דלגבי דבר הנראה וידוע לכל לא היה אומר רב אכל בשני עדים לא תלא:

דמיין ואין דבריו של א' במקום שנים. ואם באה אשה א' מעיקרה והתירוה לישא על פיה ואח"כ באו ב' (נשים) [נשים] ואמ'
לא מת הולכים אחר רוב דעות. עשו שתי נשים באשה א' כשני. (נשים). [אנשים באיש אחד] ואפי' נשאת לא' מעידה וא' ברי'
לי תצא. ואמר רב אבי לקלא לא חיישין. פי' אם לאחר שנשאה עפ"י עד א' יצא עליו [קול] שלא מת לא חיישין ולא תצא:

עין משפט
גר מצוה

יב א מיי פ"ג מל'
שגגות הל' א ופייא'
מהל' דהל' א טושיע'
י"ד סימן קסו ענין ג:
יב א מיי פכ"ד מהלכות
אישות הל' יח טושיע'
אשה סימן א ענין א
ופמון קאמ' ספק ט'
יב א מיי פ"ג מהלכות
עדות הל' א טושיע' י"ד
סימן קסו פט"ג ובהג"ה:
ב"ה מיי פ"ג מל'
נידוןין הלכה טו':

תורה אור השלם

1. ויבר יוסף את אָחיו
וְהָם לֹא יָדְעוּ:
בראשית מב ח

תוספות ישנים

י"ד דהוה אחתיכה ספק
חלב ספק שומן וכו'
דמהימן פ"ה דאי לא
הימין לא מניין איש שיוכל
לאכול עם חבירו שמה
יאכילו דבר איסור. ומינה
ומה לנו בזה הדבר וזה
מנה שאלה וי"ל דנפקא לן
דמהימן מנה דקמין
(ויקרא טו) וספירה לה
לעלמה: משום ענוגה
אקילו בה רבנן. וא"ת וי
יש מת דבר מהימן לעוקר
דבר מן המורה דמן המורה
ואמרו דעד אחד לא מהימן
י"ל דאין זה עוקר דבר מן
המורה שאין מהימן דלשה
דיקא ומנסבא מהני שפיר
כשי' עדים ודלוי' לא
משקלה:

תום' חד מקבאי'

ואחרון אינו ממור דכי
הכי דהוראשון דקתני סיפא
דקא' ה"ה ראשון ואחרון
דרישא דקא' זהו הפי'
הנכון ואין ספק בדבר
דלכא צד ממורות אפי'
מיעדיה לאחר נתינת הגט
לא לראשון ולא לשני.
והכי דאיכא חד סהרא
דלא מת לא תנשא
לכתחילה משום לזות
שפתיים ואם נשאת לא תצא
אפילו אם נשאת לא'
מעדיה דאמר עולא כל
מקום (שהחמירה)
[שהאמינה] תורה עד א'
הרי כהן שנים ואם באו
שנים ואמר מהו מת ב' אמר
לא מת אם לא נשאת לא'
מעדיה ואפי' נשאת לא'
מעדיה אלא אמרה אייתי
ברי לי אם נשאת תצא. כיון
דעד השתא הבא עליה
באשם תלוי קאי ומכאן
א"א' ואם נשאת לא'
מעדיה ואמרה ברי לי
פולחנה דרבנן ור' מנחם
ברי יוסף דרבנן לא תצא
והלכתא כדריהוה אבל
בנשאת עפ"י דעים שמת
ואח"כ באו שנים שהיו חי
אפי' לר"י ב' יוסי לא תצא
אם נשאת לא' מעדיה
ואמרה ברי לי ואם בא עד
א' כשר מעיקרא והעיר
שמת אפי' ק' נשים העירו
שלא מת כפולא ופולא
דמי אף העירו בבת א' ואם
בא בזה אח"כ והתירוה
עפ"י עד א' כשר הרי הוא
כש"ש ואם באו ק' נשים
אח"כ לומר לא מת כעד א'